

BH MAGAZIN | APRIL / TRAVANJ 2015. | BESPLATNO

Izgradnja robusnih i održivih OSBiH

Žene u sigurnosnom sektoru

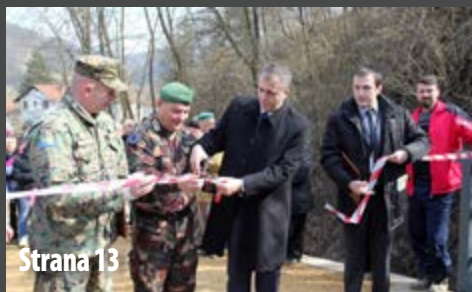

U ovom izdanju:

- 03 **Uvod** / Zapovjednik EUFOR-a
- 04 **EUFOR** / Flash vijesti
- 08 **EUFOR** / Izgradnja robusnih i održivih OSBiH
- 13 **OSBiH** / Zajednički rad za dobrobit građana
- 16/17 **EUFOR** / Kampanja "Program za osposobljavanje i obuku"
- 18 **MOD BiH** / TV serijal "Naša snaga"
- 20 **EUFOR** / Kurs za instruktore upozoravanja na opasnost od mina
- 22 **EU** / Nova europska perspektiva za BiH
- 24 **EUSR** / EU Info Centar
- 26 **BiH danas** / Institut za razvoj mladih 'Kult'
- 28 **BiH danas** / Moderna farma za krave
- 30 **BiH danas** / Žene u sigurnosnom sektoru

Strana 04

Strana 13

Strana 22

Strana 30

IMPRESSUM

Glavna komanda EUFOR-a
Ured za odnose sa javnošću
Kamp Butmir, Sarajevo,
71210 Ilidža, Bosna i Hercegovina
E-mail: teme@eufor.europa.eu
Web: www.euforbih.org

ISBN 978-92-824-2740-8
doi 10.2860/22325

Posjetite nas na:

Uredništvo: Almina Bašić

Ured za odnose sa javnošću:

potpukovnik Alexander Pehr
major Pippa Routledge
kapetan Nicolai Tschol

EUFOR fotografije: narednik Herbert Pendl

Štampa: AMOS GRAF d.o.o., Sarajevo

Ove se novine ne prodaju, ne podliježu porezu prema statutu o oružanim snagama, potpisanom u Wright Pattersonu - Zračna baza Dayton, Ohio, SAD - 21. novembra 1995. godine.

ISBN 978-92-824-2740-8

9 789282 427408

OC-80-10-322-EN-C

Dragi čitatelji,

Veliko mi je zadovoljstvo što vam mogu uputiti nekoliko riječi u ovome obliku. Prije 4 mjeseca preuzeo sam zapovijedanje EUFOR-om i ono što sam do sada vidio, uvjerava me da će naše snage nastaviti davati vrijedan doprinos jačanju stabilnosti i razvoju države, kao i da će nastaviti pozitivno i proaktivno izvršavati svoje obveze u okviru ukupne strategije EU za Bosnu i Hercegovinu i u okviru izvršnog mandata koji proistječe iz Rezolucije 2183 Vijeća sigurnosti UN, usvojene 11. studenoga 2014. g. EUFOR će, pored konvencionalne uloge OS BiH, poduprijeti i njihov angažman u smislu koncepta "dvostruke uporabe snaga" u operacijama pomoći pri prirodnim i drugim nesrećama, u mjeri u kojoj su vlasti BiH osigurale sredstva i opremu potrebitu za obnašanje te funkcije.

Obzirom da ja dolazim iz austrijske savezne države Burgenland u kojoj živi etnički raznoliko stanovništvo, vjerujem da donekle mogu razumjeti koliko osjetljive stvari mogu biti u zemlji kao što je Bosna i Hercegovina, kao i ograničenja sa kojima ste se vi suočavali da bi te rezultate postigli.

Moja pažnja je sada uglavnom usmjerena na izgradnju kapaciteta i obuku za OS BiH, kao i održavanje i čuvanje sigurnog i stabilnog okruženja u Bosni i Hercegovini pružajući kontinuiranu i upornu potporu lokalnim vlastima.

Provedbom programa izgradnje kapaciteta i obuke EUFOR daje značajan doprinos stvaranju profesionalnijih i sposobnijih Oružanih snaga BiH. U proteklome periodu EUFOR je preusmjerio svoje aktivnosti sa pojedinačne na skupnu obuku, istovremeno stavljajući jači naglasak na mentorstvo i praćenje aktivnosti koristeći pridružene timove za obuku i savjetnike. Ovdje se radi o tome da pripadnici OS BiH steknu kapacitete, sposobnosti i, prije svega, samopouzdanje za izvođenje obuke koju pruža EUFOR.

EU i međunarodna zajednica u cjelini ostaju posvećeni sigurnosti i stabilnosti Bosne i Hercegovine i njezinih institucija, a ja osobno ljudima u ovoj zemlji želim sve najbolje u budućnosti, na putu naprijed ka euro-atlantskim integracijama. Rad na ostvarenju toga cilja trebao bi donijeti prosperitet, gospodarski napredak, siguran i ugodan život i, što je najvažnije, pomirenje.

Potpuno sam svjestan da će svi morati nastaviti graditi povjerenje i poštovanje potrebito za napredak ove zemlje da bi se taj cilj ostvario. Po mome mišljenju Bosna i Hercegovina mora zauzeti svoje mjesto u Europskoj uniji, jer će tada moći koristiti značajne prednosti koje ono donosi, a koje između ostalog uključuju bolju kvalitetu života, mogućnost zapošljavanja i trgovanja unutar bilo koje zemlje članice i visoku razinu osobne i nacionalne sigurnosti i stabilnosti.

Bosna i Hercegovina mora nastojati da se razvija na konzistentan način da bi pratila i nadmašila korak kojim njeni susjedi napreduju u približavanju EU.

**General-bojnik
Johann LUF
Zapovjednik EUFOR-a**

Visoka predstavnica Europske unije, Federica Mogherini, posjetila Glavni stožer EUFOR-a

U okviru posjete Bosni i Hercegovini, Visoka predstavnica Europske unije za spoljnu i sigurnosnu politiku i potpredsjednica Europske komisije, Federica Mogherini, posjetila je 23.02. i Glavni stožer EUFOR-a u bazi Butmir.

Doček Federike Mogherini u Glavnoj komandi EUFOR-a počeo je s postrojanjem počasne postrojbe, da bi zatim ona prisustvovala brifingu o misiji EUFOR-a u Bosni i Hercegovini koji je vodio generalbojnik Johann Luif, zapovjednik EUFOR-a.

Zapovjednik EUFOR-a informirao je Mogherini o glavnim aspektima nazočnosti EUFOR-a u Bosni i Hercegovini, istaknuvši izazove i postignuća u području jačanja kapaciteta i obuke Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.

“EUFOR je snažan i vidljiv simbol prisustva EU u zemlji i kao takav šalje poruku o pojačanoj predanosti EU”, izjavio je generalbojnik Luif.

Visoka predstavnica Mogherini je zahvalila generalbojniku Luifu i svim višim nacionalnim predstavnicima na kontinuiranom doprinosu EUFOR-a i svih zemalja učesnica u misiji na pružanju potpore Bosni i Hercegovini, dok se ona priprema da napravi korak naprijed na svom putu integracije u EU.

EUFOR doprinosi stabilnosti BiH

“EUFOR u Bosni i Hercegovini daje bezrezervnu potporu procesu integracija Bosne i Hercegovine u NATO i EU, te doprinosi stabilnosti naše zemlje”, naglasio je načelnik Zajedničkog stožera OS BiH, general-pukovnik, Anto Jeleč, povodom radne posjete zapovjednika vojnih snaga Europske unije.

Istaknuta je važnost suradnje između OS BiH i EUFOR-a, a posebno doprinos u razvoju samostalnih i samoodrživih kapaciteta obuke postrojbi OS BiH, te spremnost EUFOR-a da pruži potporu Oružanim snagama pri pomoći civilnim strukturama tokom izvanrednih situacija.

General-bojnik Luif je istakao kako će snage EUFOR-a nastaviti pomagati Oružane snage BiH u oblasti osposobljavanja i obuke, te kako će on osobno uložiti sve napore da buduća suradnja bude još bolja i uspješnija.

Suradnja na temelju obostrane koristi

Tijekom posjete zapovjednika EUFOR-a ravnatelju Direkcije za koordinaciju policijskih tijela, Míršadu Viliću, kao i ravnatelju Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA), Goranu Zubcu, naglašeno je da je suradnja sa EUFOR-om na visokoj profesionalnoj razini. Uloga sigurnosnog sektora u BiH je od velikoga značaja.

Crveni križ Federacije uručio zahvalnicu EUFOR-u

Načelnik Štaba EUFOR-a, brigadni general András Szűcs, primio je zahvalnicu od predstavnika Crvenog križa Federacije za podršku koju je EUFOR pružio tokom prošlogodišnjih poplava i klizišta širom BiH. Zahvalnice su uručene pojedincima, institucijama, nevladinim organizacijama i kompanijama koje su pružile pomoć u ovom teškom periodu. Zahvaljujući njihovom angažmanu i pomoći, te trudom i zalaganjem, udruženim snagama pomognuti su građani pogođeni prirodnim nepogodama.

Fotografija: Dnevni avaz

Foto: Narednica Katie Gar Ward

Tehnički sporazum o suradnji NATO i EUFOR stožera

Uzimajući u obzir vrlo konstruktivnu i blisku suradnju, brigadni general Christopher Petty i general-bojnik Johann Luif, potpisali su Tehnički sporazum između NATO i EUFOR stožera. Cilj

ovog sporazuma je da se poveća međusobna potpora i suradnja u pogledu aktivnosti izgradnje kapaciteta i obuke, jer takve aktivnosti zahtijevaju vrlo bliske poslovne odnose. Ova dva stožera nastavit će pružati potporu Ministarstvu obrane BiH u pomenutim aktivnostima, s ciljem uspješnije obuke Oružanih snaga BiH.

Održavanje dobrih odnosa sa lokalnim vlastima i međunarodnim partnerima

Nakon preuzimanja dužnosti nad komandom vojnim snagama Evropske unije, general-major Johann Luif započeo je kurtoazne posjete EUFOR-ovim državnim i međunarodnim partnerima. Prva u nizu posjeta bila je predsjedavajućem Predsjedništva BiH, Mladenu Ivaniću, koji je poželio dobrodošlicu komandantu EUFOR-a, general-majoru Johann Luifu, te izrazio zahvalnost pripadnicima snaga EUFOR-a za napore koje ulažu u BiH, a posebno za pomoć tokom majskih poplava i klizišta. Tokom susreta razgovarano je i o OSBiH i tom prilikom predsjedavajući Ivanić je istakao da su primarni zadaci OSBiH učešće u UN-ovim mirovnim misijama i angažman na pružanju pomoći građanima BiH u slučaju prirodnih katastrofa.

Tokom sastanka sa ostalim članovima BiH Predsjedništva, Draganom Čovićem i Bakirom Izetbegovićem, komandant EUFOR-a je istaknuo spremnost u nastavku pružanja pomoći Bosni i Hercegovini u okviru svoje misije. S druge strane, članovi Predsjedništva su naglasili da će poduzeti sve što je u njihovoj ingerenciji da pomognu EUFOR-u, naglašavajući kako je u području Oružanih snaga došlo do jedne od najuspješnijih reformi, koja je odraz duha BiH.

Potpisan sporazum o mapi puta

Doprinos EUFOR-a u izgradnji kapaciteta OS BiH je bitan element napora koje EU ulaže u BiH. Zamjenik načelnika za operacije i obuku Zajedničkog štaba Oružanih snaga Bosne i Hercegovine (OS BiH), pukovnik Branko Rašeta i zamjenik načelnika Štaba EUFOR-a, odnosno šef odjela za izgradnju kapaciteta i obuku, pukovnik Hakan Soner Aplak, potpisali su Sporazum o mapi puta 2015., koji predstavlja plan za saradnju između dvije organizacije za 2016. i 2017. godinu.

Sporazum o mapi puta je dokument koji će služiti kao referenca za buduću saradnju između EUFOR-a i OSBiH. On je rezultat prethodnih dogovora obje strane o tome kako unaprijediti aktivnosti na polju izgradnje kapaciteta i obuke i kako koordinirati plan obuke za predstojeći period. Pukovnik Hakan Soner Aplak rekao je da je ovaj dokument od velikog značaja za buduću saradnju OSBiH i EUFOR-a.

Kako bi se uspostavio samoodrživ sistem obuke za OS BiH, po međunarodnim standardima i omogućilo njihovo učestće u euroatlantskim strukturama, OS BiH će preuzeti više odgovornosti angažovanjem već obučenog osoblja, dok će glavni fokus EUFOR-a biti mentorstvo, nadgledanje i savjetovanje tokom provođenja aktivnosti. Osim područja obuke u kojem već postoji saradnja, identifikovani su novi oblici saradnje, kao što su "Specifična obuka Vojne policije OS BiH u oblasti forenzike" i "Tehnike u operacijama spašavanja u planinskim uslovima tokom prirodnih katastrofa", u kojima bi u budućnosti saradnja mogla biti ostvarena.

Zajednička potpora

Šef Zapovjednog elementa EU pri zapovjedništvu združenih savezničkih snaga u Napulju, general-pukovnik Leonardo Di Marco, posjetio je dva stožera u kampu Butmir u Sarajevu. Fokus njegove posjete usmjeren je na program izgradnje

kapaciteta i obuke OS i Ministarstva obrane BiH. Tijekom posjete informiran je i o sadašnjoj, ali i budućoj suradnji EUFOR-a i NATO-a. Cilj njihovog zajedničkog djelovanja je pružanje potpore svim razinama Oružanih snaga i Ministarstva obrane BiH.

Izgradnja robusnih i održivih Oružanih snaga BiH

Vijeće za vanjske poslove EU, odlučilo je 25. 01. 2010., u okviru EUFOR-ove operacije Althea, pokrenuti program za izgradnju kapaciteta i obuku (CB&T). Taj program se provodi u okviru EUFOR-ovog izvršnog mandata. Memorandum o razumijevanju definira opće uvjete za izvršavanje zadataka u okviru CB&T programa, uključujući učešće pripadnika OS BiH u vježbama i obuci organiziranim od strane EUFOR-a. Svi dotadašnji sporazumi bili su konsolidirani u glavni sporazum o razumijevanju potpisan između EUFOR-a i Ministarstva odbrane BiH. Budući da izvršni dio mandata ostaje, EUFOR se prvenstveno oslanja na robusniju rezervnu strukturu, uključujući i brzo raspoređivanje svojih rezervnih snaga u BiH u vanrednim situacijama.

Zajedničko djelovanje uz evropske snage

Implementacijom aktivnosti unutar programa izgradnje kapaciteta i obuke (CB&T) podržava se

ideja izgradnje robusnih i samoodrživih kapaciteta u Oružanim snagama BiH. Osim toga, ovaj program EUFOR-a pomaže pripadnicima OSBiH da se osposobe za zajedničko djelovanje sa evroatlantskim snagama, te na taj način unaprijede ulogu BiH koja je od nekada korisnika sigurnosti, postala zemlja koja drugima pruža sigurnost i sudjeluje u operacijama podrške miru. Pukovnik Hakan Aplak, zamjenik načelnika Štaba EUFOR-a, odnosno šef Odjela za obuku i osposobljavanje (CB&T), objašnjava: "Poznato je da se moderne vojne snage danas suočavaju sa različitim izazovima, kako unutar zemlje, tako i u međunarodnim okvirima. Međunarodne krize u našem globaliziranom svijetu trebaju međunarodnu reakciju. A, jedna država ne bi bila u stanju sama da se suprotstavi krizi sa izraženom internacionalnom dimenzijom. Stoga, oružane snage moraju međusobno sarađivati, a da bi se to postiglo, potrebna je edukacija".

Naoružavamo znanjem – mnogo više od vojske

Slijedeći moto “Naoružavamo znanjem”, EUFOR nastavlja da pomaže razvijanje kapaciteta i sposobnosti Oružanih snaga BiH, što je u posljednjih nekoliko godina bio i njegov glavni zadatak. U skladu sa principom ‘dvostruke upotrebe snaga’, OSBiH su spremne ne samo da ispunjavaju obaveze za operacije u inozemstvu, već da pruže pomoć civilnim vlastima prilikom prirodnih katastrofa.

Pukovnik Aplak pojašnjava svrhu postojanja pomenutog odjela: “Upravo zbog navedenog, EUFOR je formirao poseban odjel (CB&T). Glavni cilj postojanja odjela koji, inače, okuplja oko 80 pripadnika, je pružanje pomoći OSBiH da postanu dovoljno sposobne u uspostavljanju vlastitog, samoodrživog sistema obuke s ciljem usavršavanja vojske po međunarodnim standardima. Mi pružamo bh.vlastima vojnu, stručnu i tehničku podršku u oblasti pomenutog programa, kako je i dogovoreno između BiH i Evropske unije. Vjerujte mi, mnogo znanja, ali i odgovarajuće organizacijske strukture, potrebni su kako bi se ovi ciljevi realizirali. Kroz komandnu strukturu, u bliskoj saradnji sa NATO-om, mi nadgledamo i savjetujemo Ministarstvo odbrane i OS BiH”.

Pukovnik Hakan Aplak

Dvostruka upotreba vojnih snaga – ekonomičnost njihovog postojanja

Vojnici EUFOR-a su često bili angažovani u pružanju pomoći u raznim operacijama potrage i spašavanja, kao što su helikopterska evakuacija i pružanje pomoći tokom prirodnih katastrofa. Na primjer, EUFOR je rame uz rame sa pripadnicima OSBiH pomagao stanovništvu tokom snježnih padavina 2012., zatim masivnih šumskih požara 2013., ali i razornih poplava u 2014. godini.

Spašavanje ljudi i pružanje pomoći tokom prirodnih nepogoda, važan su zadatak oružanih snaga jedne države. Zajednička obuka fokusirana na dvostruku upotrebu snaga, omogućit će da se OS BiH ne koriste samo za konvencionalne vojne operacije, nego i za izvršavanje zadataka, kao što su deminiranje, medicinska evakuacija, pomoć u katastrofama, civilno-vojna saradnja. Ova dvostruka upotreba posmatra se kao jedan od najekonomičnijih načina vođenja vojnih snaga i dodatno doprinosi sigurnijem okruženju BiH, koje će zauzvrat doprinijeti i boljem razvoju zemlje. A, dobro obučena i opremljena vojska je jedina snaga koju država ima, kada sve druge organizacije postanu nefunkcionalne.

Ciljevi programa za osposobljavanje i obuku

- Izgraditi robusan i samoodrživ sistem obuke OS BiH
- Obučiti pripadnike OS BiH za operacije i djelovanje uz euroatlantske snage
- Osposobiti pripadnike OS BiH za učešće u operacijama podrške miru
- Obučiti pripadnike OS BiH za pružanje pomoći civilnim vlastima (koncept dvostruke upotrebe snaga)
- Obučiti pripadnike OS BiH za operacije traganja i spašavanja i medicinsku evakuaciju
- Savjetovati, pomagati, nadgledati i obučavati jedinice za deminiranje

EUFOR unutar struktura Oružanih snaga BiH

Program izgradnje kapaciteta i obuke uvršten je unutar svih relevantnih komandnih nivoa OS BiH. EUFOR-ovo osoblje radi rame uz rame sa kolegama iz OS BiH, u okviru njihovih struktura, kako bi im pomogli da postignu svoje ciljeve. Ovakav pristup pokazuje opredijeljenost EUFOR-a da nastavi pomagati BiH i njene oružane snage.

Zajedničko učenje i djelovanje

U relativno kratkom vremenskom razdoblju, EUFOR je isplanirao i počeo provoditi novi koncept obuke s naglaskom na mobilne timove EUFOR-a koji usko sarađuju sa Oružanim snagama BiH. Dok obuku provode mobilni timovi, kao i timovi za mentorstvo i nadgledanje, program izgradnje kapaciteta izvodi se i pomoću savjetodavnih timova koji imaju podršku stručnjaka za pojedine oblasti iz Glavne komande EUFOR-a. Uključivanje savjetodavnih timova garantuje da naponi uloženi u obuku na taktičkom nivou nisu odvojeni, već su povezani sa strukturama i procesima na operativnom nivou. Posljednji se odnose na više nivoe komandovanja, kao što su Zajednički štab OS BiH, Operativna komanda, Komanda za podršku, dok su brigade i niži nivou komande sažeti na taktičkom nivou.

U okviru Odjela za zajedničke vojne poslove, dostupna je i dodatna podrška za pojedine oblasti, kao što su deminiranje, municija, naoružanje, kontrola kretanja. Sve je to koordinirano unutar takozvanog Godišnjeg kalendara za obuku između EUFOR-a i OS BiH.

Zadatak Odjela za osposobljavanje je da obučava, prati i pruža mentorske i savjetodavne usluge osoblju Oružanih snaga BiH kako bi one, u skladu sa međunarodnim standardima, postigle robusnu i samoodrživu sposobnost potrebnu za učesće u euroatlantskim, odnosno NATO i UN operacijama podrške miru.

O aktivnostima EUFOR-ovog Odjela za obuku i osposobljavanje OSBiH, obavještavat ćemo vas u narednim izdanjima časopisa Teme.

EUFOR-ov koncept obuke

Savjetodavni tim

Timovi savjetnika koji usko saraduju sa OS BiH na operativnom i taktičkom nivou, potpomognuti mobilnim timovima na nivou bataljona, pružaju najkvalitetnije savjete kako bi se postigao sveukupni cilj misije: obučeni pripadnici OS BiH sposobni za djelovanje rame uz rame sa euroatlantskim snagama i samoodrživ sistem obuke OS BiH sa poboljšanom i trajnom sposobnošću za raspoređivanje snaga za učesće u zajedničkim vježbama i operacijama podrške miru.

Mobilni timovi za obuku

Stručnjaci koji vode program obuke Oružanih snaga BiH (OSBiH), angažirani su u prvoj fazi procesa izgradnje kapaciteta i obuke.

Mobilni timovi za mentorstvo i nadzor

Stručnjaci angažirani u drugoj i trećoj fazi procesa izgradnje kapaciteta i obuke, zaduženi su za pružanje usluga mentorstva i nadzora tokom obuke pripadnika OS BiH. Timovi za mentorstvo, čiji rad se nadovezuje na rad timova za nadgledanje, pružaju pomoć OS BiH u daljnjem razvoju kapaciteta i ocjenjivanju obučениh instruktora OS BiH u primjeni novih vještina i znanja.

Savjetodavni timovi

Tim stručno obučenog osoblja pruža savjete i pomoć oficirima koji djeluju na operativnom nivou, dok učesnici obuke izvršavaju zadatke unutar dodijeljene pozicije.

Stručnjaci za određene oblasti

Rade u strukturama Glavne komande EUFOR-a i pomažu u oblasti svoje struke – inženjerija, komunikacije, građevina.

Načelnik Štaba EUFOR-a, brigadni general András Szűcs, presijeca svečanu vrpcu na ceremoniji otvaranja mosta

Zajednički rad za dobrobit svih građana

EUFOR-ov mobilni tim za mentorstvo (MTM) i inženjere OS BiH na izgradnji mostova

Nakon prošlogodišnjih poplava, ogromnu štetu pretrpjeli su objekti u mnogim naseljima širom BiH. Jedno od njih je šire područje Doboj-Istoka, gdje su poplave izazvale velike probleme lokalnom stanovništvu. Zahvaljujući inženjerskim jedinicama Oružanih snaga BiH i EUFOR-a, omogućena je normalizacija života stanovnicima Lukavica Rijeke, Zvornika, Gradiške, Šekovića i Lužana.

Zahvaljujući programu osposobljavanja i obuke, EUFOR osigurava da OS steknu vještine potrebne za izvršavanje humanitarnih zadataka. Šef Mobilnog tima za mentorstvo (MTM), kapetan Mađarske vojske Istvan Baranyai, rekao je: "U projekat u naselju Lukavica Rijeka bili smo uključeni tokom pet sedmica, mada su same pripreme za izgradnju mostova trajale nekoliko mjeseci. Naš tim je tu da nadgleda rad pripadnika inženjerskih jedinica OS BiH koji su jako motivirani i dobro obučeni za ovaj posao"

EUFOR-ov tim stručnjaka inženjera iz Mađarske, nadgledao je rad pripadnika OS BiH na izgradnji mosta u naselju Lukavica Rijeka. Ovo je bio jedan od nekoliko projekata izgradnje mostova koje su implementirali EUFOR i Oružane snage.

"Izgradnja mostova dobar je primjer istinske multi-institucionalne saradnje u procesu oporavka od poplava. Svi želimo da mostovi budu sagrađeni na najkvalitetniji mogući način i zato nam je drago što su partneri u ovom projektu vojni inženjeri Oružanih snaga BiH i EUFOR-a".

*Andy McGuffie,
portparol
Delegacije EU u BiH*

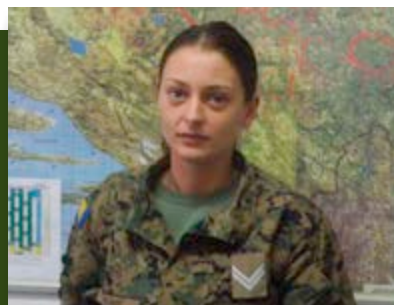
Prošle godine, Evropska unija je pokrenula Program EU za oporavak od poplava u Bosni i Hercegovini u vrijednosti od 43,52 miliona eura. Cilj programa je rekonstrukcija 4.000 stambenih jedinica za oko 14.000 ljudi, te sanaciju 100 lokalnih puteva i mostova, 90 obrazovnih institucija, 10 objekata za vodosnabdijevanje i kanalizaciju, tri općinske zgrade, četiri centra za socijalni rad i četiri zdravstvene ustanove. Program će provoditi Program Ujedinjenih nacija za razvoj u Bosni i Hercegovini (UNDP), Fond Ujedinjenih nacija za djecu (UNICEF) i Međunarodna organizacija za migracije (IOM) do oktobra 2015.

Iskustva pripadnika Oružanih snaga BiH

Vojnik **Naida Kljajić** - 1. deminerska četa 2. deminerskog voda

Učešće na kursu instruktora za upozorenje na mine i NUS (neeksplozirana ubojna sredstva) pomoglo mi je da određena znanja i vještine iskoristim u realizaciji edukativnih predavanja na temu upozorenja i opasnosti od mina i NUS-a.

Stariji vodnik 1. klase **Hamdija Subašić** - medicinski tehničar 2. deminerskog voda

Tokom 2014., u organizaciji EUFOR-a, sudjelovao sam u realizaciji obuke „Brzo i efikasno izvlačenje povrijeđene osobe iz minskog polja“. Sada znam kako u stvarnoj situaciji mogu primijeniti znanje u slučaju pružanja pomoći kako vojnim, tako i civilnim licima.

Kaplar **Srđan Radivojević** – pripadnik Inženjerijskog bataljona u Derventi

Instruktori EUFOR-ovih timova, po najvećim standardima obuke, prenijeli su nam svoja iskustva i znanje, te pomogli nam u profesionalnom usavršavanju za buduće lidere. Prenesena znanja tokom obuke, naročito ona teorijska, već primjenjujemo u svakodnevnom radu.

Vojnik 1. klase **Eldin Hajdar** - pripadnik Inženjerijskog bataljona u Derventi

Kao pripadnik inženjerijskog bataljona prisustvovao sam kursovima koje su organizirali mobilni timovi za obuku EUFOR-a, odnosno Slovenije i Austrije, pod nazivom "Izrada desantnog mjesta prelaza" i "Izgradnja mostova". Instruktori su maksimalno nastojali da svoje znanje i iskustva prenesu na nas, polaznike kursa, što će nama sigurno dobro doći u daljnjoj vojničkoj karijeri.

PROGRAM ZA OSPOSOBL

NAORUŽAV

UČENJE I OBUKA

The image is a recruitment poster for the Armed Forces of Bosnia and Herzegovina. It features four female soldiers in the foreground, each representing a different military role. From left to right: a combat soldier in full camouflage with face paint and a rifle; a medical soldier in camouflage with a red cross armband and a medical bag; a technical soldier in a yellow hard hat and a yellow fire extinguisher; and another technical soldier in a white hard hat. In the background, there is a large, stylized image of a soldier's face and a military aircraft. The overall theme is professional training and service.

UČIMO ZNANJEM
ORUŽANE SNAGE BiH

TV SERIJAL "NAŠA SNAGA"

Ured Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine za odnose s javnošću, pokrenuo je, prije dvije i po godine, produkciju TV serijala „Naša snaga“, s ciljem afirmiranja reformskog puta Oružanih snaga Bosne i Hercegovine i njihovog doprinosa euroatlantskom putu i članstvu u NATO savez.

O TV serijalu „Naša snaga“ razgovarali smo sa Halidom Rifatbegovićem, autorom i urednikom ovog projekta, koji na vrlo zanimljiv način obrađuje teme vezane za aktivnosti Oružanih snaga BiH, koje su odličan primjer napretka prema euroatlantskim integracijama.

“Poštujući načela ravnopravnosti i multietičnosti Oružanih snaga BiH, u emisijama koje se produciraju svakih četrnaest dana, naizmjenično se koriste bosanski, srpski i hrvatski jezik“, kaže g. Rifatbegović.

Cilj emisije je skrenuti pažnju na Oružane snage koje su vrlo bitan faktor stabilnosti i sigurnosti jedne zemlje, predstaviti ih gledateljima, te ukazati na doprinos koji su dale lokalnim zajednicama. Uprkos ograničenim resursima, Oružane snage su svojim naporima, predanošću i profesionalizmom pokazale i dokazale da su nezamjenjivi partner građanima, ali i civilnim strukturama kojima su na raspolaganju u izvođenju operacija deminiranja, traganja i spašavanja, medicinskog transporta, inženjerskih radova. Njihov doprinos afirmaciji Bosne i Hercegovine na međunarodnom planu je također neizmjeran. Od nekada primaoca sigurnosne pomoći, BiH je izrasla u aktera koji doprinosi globalnoj sigurnosti, kroz mnogobrojne misije podrške izgradnji mira.

Kako naglašava urednik Rifatbegović, serijal se može pogledati na sajtu Ministarstva odbrane BiH (www.mod.gov.ba). „Serijal je koncipiran kao zbir najvažnijih sedmičnih, odnosno mjesečnih aktivnosti Oružanih snaga. Trudimo se da prikazemo javnosti značaj njihovog postojanja i ulogu u BiH. Mislim da smo tokom dvije godine emitiranja uspjeli da ostvarimo taj cilj. Moram naglasiti da smo veliku podršku dobili od Glavne komande EUFOR-a u BiH, zatim NATO štaba u Sarajevu, ali i Odjela za javnu diplomaciju NATO-a u Briselu“, kaže g. Rifatbegović. „Serijal se realizira uz pomoć saradnika, a posebno iz Ureda za odnose s javnošću Ministarstva odbrane, ali i Zajedničkog štaba OS BiH. Odlična saradnja je ostvarena i sa Uredom za odnose s javnošću EUFOR-a i NATO štaba u Sarajevu“, kaže on.

Stvaranje pozitivnog imidža Oružanih snaga

„Naša snaga“ je za dvije i po godine emitiranja, svojom dinamičnošću i kvalitetom, privukla brojne gledatelje širom BiH. Ona je u pozitivnom smislu, također, promijenila percepciju građana prema Oružanim snagama Bosne i Hercegovine. „Zahvaljujući našoj emisiji, EUFOR, NATO štab u Sarajevu, OSCE i ostale međunarodne organizacije, građani su prepoznali kao istinske prijatelje koji pomažu i žele Bosnu i Hercegovinu vidjeti kao sigurnu, stabilnu i prosperitetnu zemlju“, naglašava g. Rifatbegović.

EUFOR daje doprinos realizaciji ovog projekta koji je, po mišljenju šefa EUFOR-ovog Ureda za odnose s javnošću, potpukovnika Alexandra Pehra, veoma važan i doprinosi boljoj informiranosti građana o aktivnostima Oružanih snaga BiH i njihovom značaju.

„EUFOR je snažan partner Ministarstva odbrane i Oružanih snaga BiH. Ove dvije multietničke institucije veoma su bitne, jer služe građanima oba

entiteta i predstavljaju cijelu BiH. Reforma odbrane jedna je uspješna priča, iako se još dosta toga ima za uraditi. EUFOR podržava razvoj Oružanih snaga, posebno kroz svoj program izgradnje kapaciteta i obuke. Izuzetno je važno da javnost shvati vrijednost svojih Oružanih snaga. Našu podršku TV serijalu „Naša snaga“ posmatramo kao značajan doprinos u postizanju tog cilja. S jedne strane, pružamo finansijsku podršku u proizvodnji TV serijala, a s druge strane, obavještavamo produkcijski tim o tekućim aktivnostima EUFOR-a i Oružanih snaga. Na primjer: u 63. izdanju serijala, komandant EUFOR-a, general-major Luif, iskoristio je priliku da odgovori na pitanja koja se tiču same misije EUFOR-a u BiH. Preporučujem vam da pogledate epizode ovog serijala koje možete pronaći i na internetu“, zaključuje pukovnik Pehr.

Obuka za instruktore upozoravanja na opasnost od mina

33 pripadnika EUFOR-ovih Timova za vezu i osmatranje (LOT), Oružanih snaga BiH (OSBiH) i nevladinog sektora (NVO), prisustvovali su obuci za instruktore upozoravanja na mine koja je nedavno održan u bazi Butmir. Osnovni cilj obuke je pripremiti buduće instruktore da stečeno znanje prenesu lokalnom stanovništvu, posebno djeci, mladima i lovačkim udruženjima. Obuku je organizirala Glavna komanda EUFOR-a u saradnji sa Centrom za uklanjanje mina (BHMAC) i NVO "Stop mines".

Tokom obuke predavači su sa polaznicima obradili najznačajnije teme, kao što su trenutna minska situacija u BiH, osnove kartografije, prikupljanje podataka, komuniciranje u lokalnoj zajednici, prezentacijske vještine.

"Cilj obuke je educirati što veći broj ljudi, budućih instruktora, koji će naučiti stanovništvo zajednica

ugroženim minama kako da se ponašaju u slučaju da naiđu na mine ili neeksplozivna ubojna sredstva (NUS). Prema statistici Centra za uklanjanje mina u BiH (BHMAC), EUFOR ima najveći broj educiranih osoba u jednoj kalendarskoj godini", kaže Džejna Skopljak iz EUFOR-ovog Odjela za koordinaciju minskih informacija.

Za Elvira Musića iz OSBiH, ovo je prvi put da prisustvuje kursu koji su organizirali EUFOR i BHMAC. "Svi smo svjesni da je opasnost od mina u BiH još uvijek stvarna i da sve državne strukture moraju biti uključene u rješavanje ovog velikog problema. EUFOR-ov program izgradnje kapaciteta i obuke pomaže OSBiH u stjecanju neophodnih vještina u brojnim područjima, uključujući i edukaciju o opasnostima od mina", kaže Elvir.

Prema podacima BHMAC-a, veličina minski sumnjive površine u BiH trenutno iznosi 1.218,5 km². Od završetka rata, 1,723 stanovnika je stradalo od mina, od toga 600 smrtno. Iako se mnogo uradilo u procesu identifikacije i uklanjanja minski kontaminiranih površina, one se još uvijek mogu naći širom BiH.

SAZNAJTE VIŠE O MINAMA

kontaktirajte
najbližu LOT kuću i pozovite instruktore
EUFOR-a i Oružanih snaga BiH
da posjete i vašu školu!
033/495-873

ZA SIGURNIJU BIH

ČAS O OPASNOSTIMA OD MINA

WWW.EUFORBIH.ORG

MINA / MIHE

*Tim za vezu i osmatranje čileanskog kontingenta
– tokom predavanja u školi u Derventi*

Tokom prošle godine BiH je zadesila velika prirodna katastrofa. “Dva desetljeća su prošla u nastojanju da se pronađu lokacije oko milion mina u BiH”, kaže Saša Obradović, viši stručni saradnik za upozoravanje na mine iz BHMAC-a. “Na svu sreću, za vrijeme poplava imali smo dobru komunikaciju svih nivoa vlasti, organizacija, vojnih i civilnih. Zahvaljujući angažiranju svih nas, nismo imali niti jednu žrtvu od mina. Drago mi je što je saradnja EUFOR-a i BHMAC-a nastavljena kroz projekte kao što je ovaj”, zaključuje on.

Projekat EUFOR-a - Edukacija o opasnostima od mina u školama u BiH

BiH je još uvijek jedna od minama najzagađenijih zemalja na svijetu. Postojanje zaostalih mina direktno utiče na ekonomski razvoj zemlje, ali i njen turizam.

EUFOR se često posmatra kao neko ko je odgovoran za aktivnosti deminiranja u ovoj zemlji. Međutim, to je odgovornost lokalnih vlasti. Ipak, EUFOR uz pomoć svojih Timova za vezu i osmatranje (LOT) i 50 obučanih, akreditiranih instruktora za minsko upozoravanje, nastavlja svoj program edukacije o opasnostima od mina za djecu u BiH.

Tokom posljednja tri mjeseca, EUFOR-ovi timovi za edukaciju o opasnostima od mina, organizirali su predavanje na pomenutu temu za učenike preko 70 škola u BiH. EUFOR-ovi LOT timovi će tokom ove godine posjetiti mnoge druge škole, s ciljem da svoje znanje o opasnostima od mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava (NUS-a) prenesu na djecu širom BiH.

Nova europska perspektiva za Bosnu i Hercegovinu

P.Hammond

F.W. Steinmeier

Krajem prošle godine, ministri spoljnih poslova Njemačke i Velike Britanije, Frank-Walter Steinmeier i Philip Hammond, inicirali su nove razgovore o intenziviranju reformi koje bi trebale ubrzati put BiH ka Europskoj uniji. Ova nova inicijativa je zapravo rezultat višemjesečnog procesa koji je započet nakon izostanka dogovora bošnjačkih i hrvatskih političkih lidera o implementaciji presude „Sejdić-Finci“.

Nakon prošlogodišnjih prosvjeda, naglašena je potreba snažnijeg angažmana EU u BiH. Problemi u ekonomiji, težak život stanovnika, mogu se pretvoriti u nasilje s razarajućim etno-političkim konotacijama. Stoga, činjenica da su zemlje EU postale svjesne koliko socio-ekonomski problemi mogu dovesti u pitanje sigurnost BiH, te da je njihovo snažno djelovanje prijeko potrebno, itekako je značajna.

Kako osmisлити proces europskog puta BiH

Kako su naglasili ministri Velike Britanije i Njemačke, bitno je trajno okupiti domaće političke snage oko zajedničkih aktivnosti i ciljeva usmjerenih ka postizanju stabilizacijskih i ekonomsko-reformskih učinaka. Provedba programa Europskog vijeća za oporavak BiH, pod nazivom „Pakt za rast i zapošljavanje“, prvi je mehanizam EU-a kojim se pruža potpora unutarnjoj stabilizaciji zemlje, ali i nakon prošlogodišnjih poplava koje su još više pogoršale socijalnu i ekonomsku sliku BiH.

Pozitivan i dobronamjieran iskorak međunarodne zajednice

Za provedbu inicijative odgovorna su tijela EU za spoljne poslove, odnosno Vijeće za stabilizaciju i pridruživanje, kao i Ured visoke predstavnice EU za spoljnu politiku. Pomoć iz Brisela je ponuđena, a od sada, svakako, najveća odgovornost leži na bh. političkim predstavnicima, kako bi se ekonomske reforme i razvoj konačno pokrenuli.

“Njemačka i Ujedinjeno Kraljevstvo imaju povijest jakog angažmana u BiH. Mi želimo da vi uspijete i želimo vas vidjeti kao članicu Europske unije. Međutim, samo je jedan put ka Europskoj uniji - put reformi koje će pomoći Bosni i Hercegovini u dostizanju standarda upravljanja i ekonomskog razvoja zemalja članica EU”, naglasili su u zajedničkoj izjavi ministri Steinmeier i Hammond.

Ukoliko se početni plan reformi potpuno primijeni, Njemačka i Ujedinjeno Kraljevstvo bi podržali podnošenje aplikacije Bosne i Hercegovine za članstvo u EU

Nova europska politika prema BiH, koja je u međuvremenu dobila i službeni naziv „Novi pristup“ nastala je kao rezultat empirijskog uvida da u BiH postoje teška politička pitanja, koja je gotovo i nemoguće riješiti bez unapređenja općega političkog ambijenta. A, on je moguć ako bi se zajednički radilo na nešto benignijim reformskim pitanjima.

Posjeta Visoke predstavnice Europske unije Federike Mogerini

Posjeta Federike Mogerini došla je u vrijeme pozitivnih pomaka Bosne i Hercegovine na putu integriranja u Europsku uniju.

Predsjedništvo BiH je usaglasilo tekst izjave o reformama i opredijeljenost BiH za put ka EU. „Ovo je povijesna odluka kojom se opredjeljujete da ćete ispuniti želju bh. građana koji žele da ova zemlja ide naprijed. Vaša zemlja ima veliki potencijal i vrijeme je da ga i sami uvidite. Nemate luksuz da ponavljate pogreške vaših prethodnika. Vjerujem u bh. političare koji su iskazali volju da se naprave dobri i pozitivni koraci u korist naroda u BiH“, kazala je Mogerini u obraćanju Parlamentu BiH.

Ministri su izjavili kako vremena za gubljenje više nema i da je ekonomska situacija u BiH izuzetno

zabrinjavajuća. „Ovo nije čin međunarodne zajednice kojim ona nameće nove zakone u BiH. Mi samo želimo učinkovito funkcioniranje demokratskog sustava BiH. Želimo da vaša zemlja bude neovisna i jaka, da vaša nova vlada ide prva na ovom putu, da vodi, a mi ćemo biti darežljivi u pružanju potpore onima koji odrede put ka boljoj budućnosti. Cilj reformi je otvaranje novih radnih mjesta u privatnom sektoru, što bi pomoglo smanjenju egzodusa mladih i otvorilo nove mogućnosti za stvaranje blagostanja. Mi smo uvjereni da je to ono što većina građana BiH želi: funkcionalnu, učinkovitu zemlju koja napreduje na putu pristupanja Europskoj uniji“, zaključili su oni.

Iako EU i njeni predstavnici prilaze Bosni i Hercegovini sa velikom dozom opreza, zbog ranijih loših iskustava, ipak i dalje ostaju predani pružanju potpore domaćim akterima u pronalaženju zajedničkog političkog jezika. Najnovija posjeta visoke predstavnice EU za spoljnu politiku, Federike Mogerini, njena namjera da pomogne reformske procese, itekako ohrabruje. Na putu ka promjenama, predstoje velika iskušenja, a politička stabilnost i eventualni ekonomski napredak trebaju biti na stalnoj provjeri javnosti. Ulozi su veliki, kako za bh. političare, tako i za Europsku uniju.

Informativni centar Evropske unije (EUIC) u Sarajevu, Bosni i Hercegovini je projekat koji se finansira sredstvima Evropske unije kroz Instrument za pretprijetupnu pomoć (IPA). Službeno ga je, prošle godine, u zgradi Delegacije Evropske unije u Sarajevu, otvorio tadašnji ambasador Peter Sorensen, šef Delegacije EU u BiH i specijalni predstavnik, uz prisustvo predstavnika lokalnih vlasti i međunarodne zajednice.

EU Info Centar pruža bh. javnosti i drugim zainteresovanim stranama informacije o Evropskoj uniji, njenim institucijama i politikama na licu mjesta, putem interneta i društvenih mreža. Njegova misija je da poboljša opštu informiranost o Evropskoj uniji i o procesu pristupanja EU i izazovima koje to donosi

Povećanje opšteg razumijevanja EU, njenih politika i programa među cjelokupnim stanovništvom;

Širenje znanja o EU institucijama, politikama, ciljevima, prioritetima i mogućnostima;

Povećanje znanja o odnosima između Evropske unije i BiH, ali i bolje razumijevanje uticaja pretprijetupnog procesa na život i očekivanja građana;

Povećanje znanja o fondovima EU i mogućnostima koje pružaju;

Važna prilika za poticanje dijaloga o budućnosti Bosne i Hercegovine na putu ka EU

EU info centar započeo je novi ciklus kulturnih događaja projekcijom filma „Viva la libertà!“, italijanskog reditelja Roberta Andoa. Cilj ovog kulturnog događaja je promocija evropske kinematografije kao jednog od najmoćnijih izraza kulturne raznolikosti i socijalnog dijaloga u Evropi.

„Istražujući odnos između politike i građana, “Viva La Libertà” “pokazuje nam da su vizija, transparentnost i angažman srž zdrave i demokratije koja funkcioniše. Zahvaljujemo EU info centru na odabiru ovog italijanskog filma za prvi u nizu evropskih filmova. Snažno podupiremo ovu inicijativu i vjerujemo da je

EU info centar je projekat koji finansira Evropska unija i cilj mu je povećanje razumijevanja građana Bosne i Hercegovine o Evropskoj uniji, njenim politikama, institucijama ciljevima, prioritetima i mogućnostima, te odnosima BiH i EU.

važna prilika za poticanje dijaloga o budućnosti Bosne i Hercegovine na putu ka EU”, izjavila je Ilaria Ragnoni, prvi sekretar za trgovinu, kulturu i medije Ambasade Italije u Bosni i Hercegovini.

Nakon projekcije vrhunske italijanske komedije, posjetitelji su imali priliku učestovati u otvorenoj diskusiji sa predstavnicima italijanske ambasade.

EUIC ima aktivnu službu za odgovore na pitanja. Ukoliko ste zainteresirani da posjetite IC, njegovo sjedište se nalazi na adresi Skenderija 3a (zgrada Delegacije Evropske unije u BiH). Tu možete razgovarati sa osobljem centra i pronaći informacije koje tražite. Radno vrijeme centra je od ponedjeljka do petka od 09:30 do 17:30. Centar nudi predavanja

o relevantnim temama za grupne posjete, a zahtjev za posjetu grupe može se podnijeti na web stranici www.EUinfo.ba. EUIC također nudi besplatni informativni materijal o Evropskoj uniji. Materijal se može poslati putem e-maila ili se preuzeti sa web stranice.

Institut za razvoj mladih „Kult“

Obrazovani mladi ljudi su osnovni stub zdravog društva

Nakon četrnaest godina rada, „Kult“ je postao najvažnija nevladina organizacija za mlade ljude, njihov rad i neformalno obrazovanje u Bosni i Hercegovini. Institut se u svom radu vodi vrijednostima Evropske unije i nastoji da doprinese približavanju BiH evropskoj porodici. Delegacija EU je ovu nevladinu organizaciju prepoznala kao dobrog partnera, te su uz njenu podršku imali priliku uspješno provesti veliki broj inicijativa. Trenutno rade na provedbi njih nekoliko, koje za cilj imaju poboljšanje položaja mladih u BiH i drugim zemljama, kao na primjer *Mladi odlučuju o demokraciji*, *Jačanje omladinskih struktura*, *Mladi prate politiku prema mladima*.

Kroz razne neformalne obuke i doobučavanja, savjetovanje, praćenje, odgoj, kurseve, seminare, radionice za rješavanje problema, okrugle stolove, brošure, radne materijale, od samog svog osnivanja „Kult“ pomaže mladima, udruženjima, neformalnim grupama i drugim zainteresiranim subjektima da postanu priznatim članovima društva koji su spremni preuzeti odgovornost i zalagati se za poboljšanje životnog položaja.

Glavni osnivački moto i misija Instituta za razvoj mladih „Kult“, kako je istakao PR ove organizacije, Tarik Kapetanović, je da razvija i zagovara pravna i druga strateška rješenja, te da gradi i jača kapacitete udruženja i vlasti u BiH i regiji, za uspješnu i održivu politiku prema mladima. „Naša vizija jeste otvoreno društvo u kojem se osposobljeni građani uključuju u sve procese odlučivanja u javnom životu. Oni imaju pravo da budu subjekti svih društvenih

Tarik Kapetanović

događanja, posebno onih koji ih se tiču. Pitati građanke i građane koje probleme i potrebe imaju, omogućiti im da izravno ili posredno sudjeluju u donošenju odluka, pružiti im priliku da se uključe u procese unaprjeđenja sredine u kojoj žive predstavlja osnovnu ideju otvorenog građanskog društva“, naglašava g. Kapetanović.

Učešće građana u društvenom životu predstavlja srž svakog demokratskog sistema. Kako bi postali odgovorni akteri u društvu, potrebno je da posjeduju znanja i vještine koji su im za to potrebni. Upravo u „Kultu“, mogu steći najbolju praksu. „Pružiti im znanja i vještine znači omogućiti im da ne budu samo posmatrači promjena koje se događaju nego da, u skladu sa svojim zanimanjima i mogućnostima, doprinesu razvoju kako ličnog tako i društvenog napretka“, naglašava on.

Veliki je broj važnih projekata koje je „Kult“ implementirao do sada, a koji su utjecali na poboljšanje položaja mladih u BiH. Kako g. Kapetanović objašnjava, aktuelni projekti Instituta za razvoj mladih „Kult“ fokusirani su na provođenje

zakona o mladima u BiH, mladih i izbora, monitoring politika prema mladima. "Svaki naš projekat je dio velike slagalice koju uspijevamo posložiti kako bismo imali idealnu sliku života mladih u BiH. Tako naše aktivnosti i naši projekti veliku i posloženu sliku čine mnogo ljepšom", dodaje on.

(Ne)briga vlasti o mladima

Mladi ljudi bi trebali biti ključni dio populacije koji može voditi proces demokratizacije društva u BiH i regiji. Tarik Kapetanović smatra da baš oni imaju najbolje pretpostavke i razloge da poboljšavaju stanje u kojem se nalaze. Međutim, da bi to bilo moguće, neophodna su im afirmativna zakonska rješenja, strateško opredjeljenje politike i društva, te strukture i kapaciteti koji će stajati na raspolaganju za njihovo djelovanje. „Rekao bih da je važna opredijeljenost donosilaca odluka za uspješnu i održivu politiku prema mladima. Vlasti se, s druge strane, ne brinu o mladim ljudima ili tu brigu svode

na mizeran i nezadovoljavajući nivo. Primarni razlog jeste strah od obrazovanih mladih ljudi koji zaista mogu donijeti pozitivne stvari i napraviti značajne, tektonske promjene u društvu u kojem živimo“.

Kada je riječ o saradnji sa predstavnicima vlasti, „Kult“ se ne želi od njih distancirati, već upravo suprotno. „Mi im želimo pomoći jer mi imamo i znanje i kapacitete koji mogu pomoći mladima u BiH. Mladi trebaju potražiti službenika za pitanja mladih u svojoj općini i obratiti mu se (www.sluzbenici.mladi.org). Zakon o volontiranju FBiH nudi mladima velike mogućnosti za stjecanje radnog iskustva. Mladi ljudi se trebaju obratiti i vijeću mladih u svome gradu (www.direktorij.mladi.org) i raspitati se o dodatnim edukacijama. Na web stranici www.mladi.org mogu dobiti mnogo informacija koje će ih potaknuti da se aktiviraju – kako za društveno, tako i za vlastito dobro. Sve su ovo instrumenti za koje smo se dugo borili da postoje“, kaže Tarik Kapetanović.

Na pitanje kako mladi mogu utjecati na promjene u bh. društvu, odgovara kako je poznata činjenica da zakoni o mladima u BiH još uvijek nisu u potpunosti provedeni, što govori samo za sebe koliko se vlast brine o mladima. „Institut za razvoj mladih, kroz dobru saradnju sa vlastima, ukazuje na zakonske obaveze koje vlast ima prema mladima, ali i na zakonske mehanizme koji mladi imaju na raspolaganju. Na mladima je da ih upotrijebe i pokrenu stvari na bolje. Naš najveći uspjeh jesu realizirani mladi ljudi koji i kada izađu iz zakonskog okvira mladih, ostaju aktivni učesnici u kreiranju društvenih promjena, te ljudi koji znaju kako da se bore za svoja prava, ali i za ono što im pripada. Naši mladi ljudi su društveno angažirani, aktivni i spremni da reaguju na sve oblike društvene nepravde, pa čak i kad se ista ne tiče njih samih. To i jeste najveći uspjeh u društvu, jer nezavisan i dobro orijentiran i educiran pojedinac i jeste osnovni stub zdravog društva, ukoliko je isti i indirektni „proizvod“ Instituta za razvoj mladih „Kult“, mi smo uspjeli!“, zaključuje Tarik Kapetanović.

Najmodernija farma krava na Balkanu

Osmisliti nešto novo, drugačije i interesantnije, sposobnost je kreativnih ljudi. Upravo takav je i Jusuf Arifagić iz Kozarca, koji je nakon povratka iz Norveške, svoj kapital odlučio uložiti u mjesto rođenja, te na taj način pomoći otvaranju novih radnih mjesta. Imajući u vidu da je BiH država sa više od pola miliona nezaposlenih osoba, ovaj poslovni potez je za svaku pohvalu.

Koncept koji će sigurno biti pokretač razvoja poljoprivrede u BiH

“Uzgojno-seleksijski centar za norveško crveno goveče je jedini centar ovakve vrste na zapadnom Balkanu i ujedno najveća farma za ovu pasminu na svijetu”, ističe direktor kompanije i idejni tvorac ovog centra, Jusuf Arifagić. Nakon što je kao izbjeglica iz rodnog Kozarca došao u Norvešku, odlučio je da se nakon dvije decenije uspješnog bavljenja biznisom, vrati u svoju zemlju i ostvari dugogodišnju i pomalo neobičnu viziju – otvaranje luksuznog hotela za krave.

Kako ste došli na ideju da osnujete firmu?

Jusuf Arifagić: Želio sam da ljudima povratnicima, u svom rodnom Kozarcu, pomognem i otvorim jedan broj proizvodnih radnih mjesta kako bi njihov povratak ekonomski bio održiv. Iz tih razloga sam puno radio i istraživao dostignuća u norveškoj poljoprivredi, te sam uvijek bio zadržan da su na jednoj tako surovoj klimi, norveški ljudi uspjeli napraviti jednu naprednu i prosperitetnu

uzgoj krava je vrlo tradicionalan i unosan biznis. Međutim, kao i u bilo koji drugi poslovni pothvat, potrebno je uložiti mnogo truda i znanja, kako bi rezultati bili vidljivi. Preduslov uspjeha svakako je i dobra ideja, kao prvi korak koji se mora preduzeti kako bi se zakoračilo u svijet preduzetništva, u kojem su inovativnost i kreativnost ključni i neophodni.

poljoprivrednu proizvodnju. Vođen tom idejom i sticanjem određenih saznanja, a s obzirom da sam imao dio uspješnih kompanija u Norveškoj, odlučio sam da zarađeni novac investiram u proizvodna radna mjesta u Kozarcu.

Da li je ovo prva farma ovakve vrste u Evropi, odnosno svijetu?!

Jusuf Arifagić: Tačno je da je ovo prva farma norveškog crvenog govečeta u Evropi i ujedno je i najveća farma ove vrste u svijetu. Nigdje u svijetu nema farme koja broji veći broj pomenutih grla na jednom mjestu. Farma bi se trebala razviti u uzgojno-seleksijski centar i istovremeno služiti kao naučno pokazni centar za mnoge napredne tehnologije koje se danas primjenjuju u poljoprivredi, a koje smo mi i jednim dijelom već implementirali. Kao na primjer, izgradnja pogona biogasa gdje se kravlji đubar prerađuje u električnu i toplotnu energiju, razvoj softverskog sistema koji u potpunosti prati i kontrolira mikroklimu u štali, tako da su životni uslovi za krave u štalama na vrlo visokom nivou. Uz kvalitet zraka konstantno se mjere količine svjetlosti, krave

Hotel za krave

Kako gospodin Arifagić naglašava, u projekat je do sada investirano 14 miliona KM, od čega 8 miliona vlastitih sredstava i 6 miliona kreditnih

spavaju na latex madracima, te su na koridorima za kretanje montirane specijalno uređene gumene podloge koje su posebno bitne za dugovječno zdravlje krave.

Kada očekujete ostvarivanje dobiti od uloženi sredstava?

Jusuf Arifagić: Kada je u pitanju ostvarivanje profita, prošlog mjeseca smo zaradili 120.000 KM od prodaje mlijeka. Takođe, posjedujemo određene akumulirane zarade (telad koju planiramo da zadržimo radi daljeg širenja farme). Po našem planiranom budžetu za

Na farmi u Kozarcu krave spavaju na madracima, slušaju muziku, imaju poseban tretman, zbog čega je farma popularno nazvana "hotel za krave". U ovako moderno opremljenim halama sve se odvija automatski, a zahvaljujući uvjetima u kojima one žive, dobija se bolje mlijeko i kvalitetnije meso. Planirana je proizvodnja od 1,5 miliona litara mlijeka u toku 2015. godine.

sredstava. Trenutno brojno stanje na farmi je 200 krava na muži, 200 junica koja čekaju prva teljenja i 200 grla mlade teladi, što u konačnici broji 600 grla. "Kada govorimo o izvozu, farma je podnijela kandidaturu za evropski broj, s obzirom na to da smo kroz projekat implementirali svih 6 HACCAP standarda (Hazard Analysis & Critical Control Points – Analiza opasnosti i kritične kontrolne tačke). Farma posjeduje ekološku studiju i dozvolu gdje bi ove stvari trebale biti formalnost. Rješenjem oko novonastale problematike oko izvoza u EU, a koji se uglavnom tiču neispunjavanja propisa od strane BiH, mlijeko i proizvodi sa naše farme biće spremni sa svojim kvalitetom i standardima da krenu put Evropske unije", ističe on.

2015., očekujemo da ćemo najkasnije do kraja maja imati dovoljno prihoda iz proizvodnje koji će pokrivati rashode (kredit, plate radnika i svi troškovi hrane), s tim da u junu mjesecu očekujemo prvu neto dobit. Mislim da će ova godina za nas biti vrlo uspješna i da ćemo konačno, nakon sedam godina investiranja, početi živjeti od vlastite proizvodnje i nastaviti sa daljom izgradnjom i razvojem.

Doprinos održivom povratku, razvoju suživota i tolerancije

Gospodin Arifagić posebno naglašava da je ovo projekat koji na neki način doprinosi, kako održivom povratku tako i razvoju suživota i tolerancije, izgradnje napredne demokratske zajednice. "Od ukupnog broja zaposlenih, u našoj kompaniji su zaposleni pripadnici svih naroda i nacionalnih manjina. Posebno je bitno da šansu za zaposlenjem dobivaju mladi, visokoobrazovani ljudi.

Otvaranjem ove kompanije, prvi put poslije rata, upravo mladi ljudi su se počeli vraćati u Kozarac", naglašava g. Arifagić.

ŽENE U SEKTORU SIGURNOSTI

Uz potporu Misije OESS-a u BiH, Povjerenstvo za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH (ZD PS BiH) koorganiziralo je Tjedan ravnopravnosti spolova, koji se održao od 9. do 13. ožujka 2015. godine u PS BiH. Ovo je dio šire inicijative za obilježavanje Međunarodnog dana žena, u okviru kojeg Agencija za ravnopravnost spolova BiH i entitetska središta za ravnopravnost spolova organiziraju slične aktivnosti širom BiH.

Kako bi doprinio ovim naporima i još jedanput istaknuo svoju posvećenost pitanju jednakosti spolova, zapovjednik GZ EUFOR-a Operacije Althea, general-bojnik Johann Luif, bio je domaćin konferencije "Učinkoviti sigurnosni sektori uključuju žene na svim razinama", koja se održala u Domu Oružanih snaga, 12. ožujka 2015. godine.

Značajan napredak BiH na planu sudjelovanja žena u sektoru sigurnosti

General-bojnik Johann Luif, koji je otvorio konferenciju, naglasio je kako je njen cilj bio jačanje svijesti o rodним pitanjima i uvođenje ravnopravnosti u oblasti operacija. General Luif potcrtao je da su

Veliki broj nevladinih organizacija, veleposlanstava i međunarodnih organizacija je održao niz aktivnosti koje su imale zajednički cilj da ojačaju ulogu žena u svim sferama života u Bosni i Hercegovini.

BiH i njene nadležne institucije ostvarile značajan napredak na planu sudjelovanja žena u sektoru sigurnosti, navodeći da žene trenutno čine šest posto sustava Oružanih snaga BiH (OSBiH), te da EUFOR ohrabruje i daje potporu naporima Ministarstva obrane BiH i OSBiH u ovom važnom segmentu.

"Bosna i Hercegovina bila je prva zemlja u jugoistočnoj Europi koja je sastavila nacionalni plan aktivnosti koji uključuje rodna pitanja", rekao je general-bojnik Luif u uvodnom obraćanju, dodavši: "Bosna i Hercegovina je glede toga puno postigla, ali u budućnosti će biti još posla za vladine institucije BiH. Ponosan sam što mogu reći da EUFOR daje potporu izgradnji kapaciteta osposobljavanja i obuke Ministarstva obrane i Oružanih snaga BiH u ovoj oblasti i spreman sam tu potporu i dalje pružati".

Konferencija je uključila stručnjake iz raznih oblasti koji predano rade na jačanju svijesti u bh. sektoru sigurnosti i političkom establišmentu o potrebi za jednakim sudjelovanjem žena političkih i sigurnosnih stručnjaka, civila i osoba u odorama. Istovremeno je ovo i dodatni poticaj naporima EU ka postizanju istih rezultata, koji imaju za cilj povećanje broja žena

političkih predstavnika u EU i podizanje svijesti o pitanju ravnopravnosti spolova u sektoru sigurnosti u nekim zemljama EU.

Vršilac dužnosti šefa Misije OESS-a u BiH, Alexander Chuplygin, rekao je kako OESS smatra da su ravnopravnost spolova i prava žena sastavni dio sveobuhvatne sigurnosti. Nasilje u porodici, trgovina ljudima, radna eksploatacija, neadekvatno učešće u politici i nedovoljna zastupljenost žena u sigurnosnom sektoru ostaju ključna pitanja u Bosni i Hercegovini.

“Prigodno je reći da nijedan pojedinac niti skupina nemaju isključivo pravo na ljudsku sigurnost i da ona mora biti dostupna svim ljudskim bićima. U sektoru sigurnosti u cijelom svijetu potrebite su velike promjene kako bi sigurnost bila dostupna

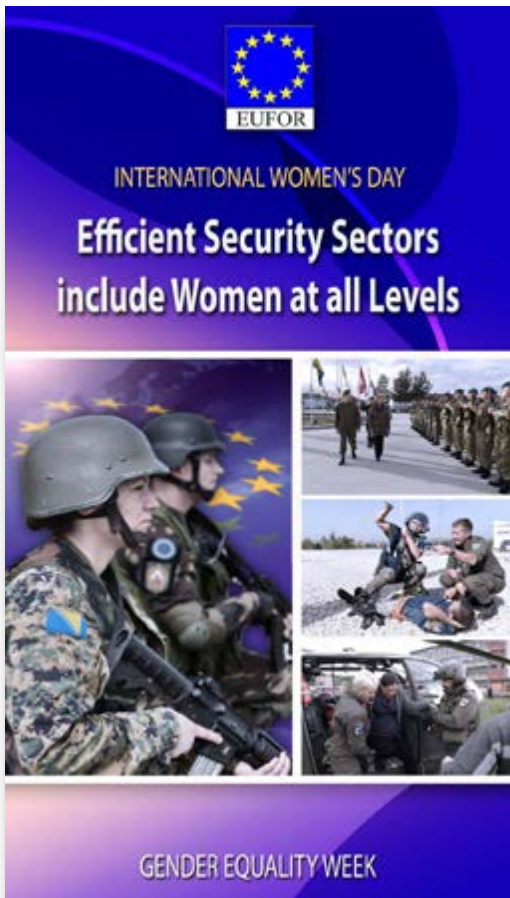

General bojnik Johann Luif, u znak zahvalnosti, uručio je cvijeće gđi Marčeta Nikolini, savjetnici za rodna pitanja u EUFOR-u

svima. Uključivanje žena u sektor sigurnosti mora se smatrati jednim korakom ka izradi veoma kvalitetne strategije za ispunjavanje sigurnosnih potreba žena i djevojaka na isti učinkovit način kao i potreba muškaraca”, izjavila je organizatorica konferencije, EUFOR-ova savjetnica za rodna pitanja, Nikolina Marčeta. Posebno je naglasila kako su se izazovi, sa kojima se sučeljavaju civilne i vojne komponente sektora sigurnosti diljem svijeta, drastično promijenili i mijenjaju se i dalje. “Nespремnost da se odgovori na te izazove, posebice one koji se odnose na zaštitu civila, bit će pogubna za bilo koje društvo. Prema tome, sektori sigurnosti širom svijeta moraju uključiti žene na svim razinama kako bi mogli razumjeti posebite sigurnosne potrebe ženskog civilnog stanovništva na isti kvalitetan način kao i one muškog stanovništva i kako bi se na odgovarajući način posvetili ispunjavanju tih potreba”, kazala je gospođa Marčeta.

Iako je svaka reforma sektora sigurnosti vrlo zahtjevan, dugotrajan i sveobuhvatan proces, nema vremena za gubljenje i ništa ne bi trebalo priječiti put tim reformama.

Reformiranje sektora sigurnosti iz rodne perspektive vodi ka poboljšanju učinkovitosti sektora sigurnosti i povjerenja koje ljudi imaju u njega. Ono društvo koje je izgrađeno na načelima odgovarajuće zastupljenosti svih skupina stanovništva i posvećivanja jednake pozornosti njihovim posebitim problemima napredovat će brže i postojanije od drugih.

NAORUŽAVAMO ZNANJEM

ORUŽANE SNAGE BiH

PROGRAM ZA OSPOSOBLJAVANJE I OBUKU

NAORUŽAVAMO ZNANJEM

ORUŽANE SNAGE BiH

PROGRAM ZA OSPOSOBLJAVANJE I OBUKU